

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Maria Ghervas,
Victor Burduh,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, declarat de avocata Eugenia Jelamschi în numele inculpatului

Condur Alexei.

Termenul de examinare
instanța de fond: 20.03.2018 – 02.05.2018,
instanța de apel: 23.05.2018 – 11.09.2018,
instanța de recurs: 20.11.2018 – 22.01.2019.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 02 mai 2018, cauza fiind judecată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Condur Alexei a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

De la inculpat s-a încasat prejudiciul moral în beneficiul lui Meleca Anastasia în mărime de 200.000 lei.

Cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Condur Alexei, la 03 februarie 2018, aproximativ ora 11¹⁵, cunoscând cu certitudine că acționează cu încălcarea prevederilor pct.14 lit.a) din Regulamentul circulației rutiere, fiind în stare de ebrietate alcoolică, deplasându-se pe traseul Dubăsari-Chișinău, cu automobilul

„BMW 325”, n/î xx, în direcția or. xx, în apropiere de s. xx, r-nul xx, în preajma stației Peco de alimentare cu gaze, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului și a pierdut controlul asupra mijlocului de transport, deplasându-se de pe banda de deplasarea spre acostamentul din stânga al traseului, unde a tamponat pietonul Meleca Constantin, născut la 17.02.1989, care în urma impactului a decedat pe loc.

În aceste împrejurări, Condur A. a încălcat prevederile Regulamentului circulației rutiere și anume, pct.10.1 lit.b), pct.14 lit.a), pct.45.1, 46, care statuează că persoana care conduce un vehicul trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele Regulamentului, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat s-au într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere; conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, de dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, situația rutieră; conducătorul de vehicul trebuie să manifeste prudență sportivă și, în caz de necesitate, să reducă viteza până la limita care i-ar garanta siguranța traficului sau chiar să oprească.

Potrivit rezultatului testării alcooloscopice, la Condur A. s-a stabilit concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de 0,86 mg/l.

Instanța a reținut că inculpatul a declarat că recunoaște în totalitate săvârșirea faptei indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală.

Dat fiind că aceste probe dovedesc vinovăția inculpatului, instanța i-a încadrat acțiunile în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane, săvârșite în stare de ebrietate.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, că inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, ce prezintă pericol social sporit, fiind comisă în stare de ebrietate, se caracterizează pozitiv, a recunoscut vinovăția și a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, concluzionând că urmează a-i fi stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, raportată la prescripțiile art. 364¹ Cod de procedură penală,

Sub aspectul vizat instanța a menționat, că componenta art. 264 alin. (4) Cod penal face parte din domeniul securității circulației rutiere și exploatării mijloacelor de transport, ca parte componentă a securității și ordinii publice, mijloacele de transport reprezentând un grad de pericol sporit, iar conducerea lor de către persoane în starea de ebrietate alcoolică cu atât mai mult pune în pericol securitatea participanților la trafic, motiv ce a determinat legiuitorul de a prevedea în sancțiunea normei imputate pedeapsa complementară obligatorie celei principale, întru excluderea manifestării în continuare a aceluiași comportament de

neglijare a restricțiilor impuse de lege, precum și a practicii vicioase de sine încredere în rândurile infractorilor. Anume din aceste motive instanța a considerat necesară aplicarea inculpatului a pedepsei complementare – privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 4 ani.

Infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conduce mijlocul de transport, cu consecințe ireparabile – decesul unei persoane, săvârșită de către inculpat atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care este mijloc de pericol social sporit pentru viața și sănătatea nu numai a însuși șoferului, dar și a altor participanți la trafic, din care motiv a considerat neîntemeiată posibilitatea privind aplicarea unei pedepse mai blânde precum că, corijarea inculpatului ar fi posibilă prin aplicarea art. 90 Cod penal.

Modalitatea de executare a pedepsei aleasă în privința inculpatului – și anume executarea reală, este în acord cu principiul proporționalității. Pedepsa aplicată urmează să contribuie la formarea unei atitudini de respect față de legea penală, precum și de valorile sociale și interesele protejate de acestea, din partea condamnatului, persoana să fie silită să înceteze activitatea criminală și să-și modifice comportamentul în conformitate cu prevederile legii. Această pedeapsă este în corespundere și cu regula nr. 6 din Recomandarea Nr. R (92) 16 a Comitetului de miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate, adoptată de Comitetul de Miniștri la 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de a 482-a reuniune a Delegațiilor de Miniștri, potrivit căreia „natura și durata sancțiunilor și măsurilor aplicate în comunitate trebuie de asemenea să fie proporțională cu gravitatea infracțiunii pentru care un delincvent a fost condamnat sau o persoană este inculpată, cât și cu situația personală a acesteia ținând cont de circumstanțele săvârșirii infracțiunii”. Pedepsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Astfel, corectarea și reeducarea inculpatului va fi posibilă doar prin izolarea temporară de societate.

Instanța a reținut că succesorul părții vătămate, Meleca Anastasia, a înaintat o acțiune civilă, prin care a solicitat repararea prejudiciului moral în sumă de 300.000 lei.

La stabilirea mărimii compensației morale, urmează de luat în considerare suferințele psihice pe care le-au suportat și le suportă familia decedatului, deoarece în urma decesului soțului în accidentul rutier, fiind o familie tânără, cu speranțe mari în realizarea unei vieții de familie fericite, continue să rămână o pierdere enormă a familiei sale, reieșind din faptul că soțul avea un comportament prezumat pozitiv în societate, era drag familiei, iar această pierdere a persoanei apropiate îi va marca pe tot restul vieții.

Ținând cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate succesorului persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului, prejudiciul

cauzat prin infracțiune și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea efectivă, de circumstanțele individuale ale cauzei, totodată urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, suma de 200.000 lei va fi o despăgubire echitabilă pentru daune morale cauzate succesorului părții vătămate.

3. Succesorul părții vătămate, Meleca Anastasia, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră, privativă de libertate, fiind admisă integral acțiune civilă înaintată.

Apelanta a invocat că termenul închisorii de doar 3 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, este o pedeapsă nejustificat de blândă.

Instanța neîntemeiat a admis doar parțial pretențiile morale, dispunând încasarea sumei de 200.000 lei, pe când inculpatul i-a cauzat un prejudiciu moral enorm, exprimat prin puternice suferințe psihice, stres și retrairi sufletești legate de pierderea soțului, astfel că suma solicitată în mărime de 300.000 lei, ar constitui o recompensă rezonabilă și echitabilă pentru suferințele psihice pe care le-a suportat și le suportă în continuare.

3.1. A declarat apel și inculpatul, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie suspendată condiționat pedeapsa aplicată, pe un termen de probațiune.

Apelantul a indicat că instanța, neaplicând dispozițiile art. 90 Cod penal, nu a respectat principiul proporționalității, ignorându-se circumstanțele atenuante, că nu are antecedente penale, pentru prima dată este în conflict cu legea, regretă cele întâmplate, că după producerea accidentului rutier, a acordat victimei primul ajutor, a recunoscut vina, a colaborat cu organul de urmărire penală, nu a părăsit locul accidentului rutier și este de acord să achite prejudiciul moral succesorului părții vătămate în mărime de 200.000 lei, că are loc permanent de trai și de lucru, de unde are mulțumiri și diplome de onoare.

La fel, perioada în care s-a aflat în arest preventiv, fiind izolat de societate, a fost suficientă pentru a-și da seama de gravitatea faptei comise.

3.2. La 23 iunie 2018, avocata Eugenia Jelamschi, a declarat apel suplimentar, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului, în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, să-i fie redusă pedeapsa până la 2 ani și 8 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. De asemenea, să fie dispusă spre încasare de la inculpat în beneficiul succesorului părții vătămate prejudiciul moral în mărime de 100.000 lei.

Apelantul a invocat că, deși instanța a stabilit inculpatului o pedeapsă în limitele legii, nu a ținut cont de prevederile art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală și nu a dispus reducerea pedepsei, pentru constatarea încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din CEDO.

La stabilirea pedepsei, s-a ignorat că inculpatul a fost reținut de către organul de urmărire penală la 03.02.2018, ulterior a fost arestat și s-a aflat în arest până la 02.05.2018, când a fost pronunțată sentința. În perioada deținerii, inculpatul s-a

aflat în Penitenciarul nr.13, Chișinău, unde condițiile de detenție sunt inumane și degradante, fiind contrare prevederilor art. 225 alin. (4) Cod de executare, deoarece el s-a deținut în celula nr.143, cu suprafața de 21 m², în care se dețineau 6 persoane, fiecărei persoane revenindu-i câte 3,5 m² de spațiu locativ, pe când acesta nu poate fi mai mic de 4 m².

Din declarațiile inculpatului, cât și a persoanelor deținute Samson N., Apetrei A., Ghirișan V., Bulbocan G. și Ciudin A., se atestă faptul că celulele sunt suprapopulate, saltetele uzate, lipsesc spații pentru fumat, din care motiv deținuții sunt nevoiți să fumeze în interior, starea igienică este nesatisfăcătoare, blocul sanitar este situat lângă paturile de dormit și masa folosită pentru a mânca, nefiind izolat de restul celulei, lipsește sistemul de ventilare, pereții sunt acoperiți cu mușgai din cauza umedității ridicate, lenjeria se schimbă prin intermediul rudelor, sunt nevoiți să usuce hainele în celulă. În instituția dată nu se acordă asistență medicală corespunzătoare, deși există personal medical, capacitatea acestuia este limitată din lipsa aparatelor medicale de investigație și a medicamentelor.

Art. 3 al Convenției consfințește una din valorile fundamentale ale societății democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante indiferent de circumstanțe și comportamentul victimei. Articolul dat, cere statului să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și, având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare.

La caz, se constată încălcarea condițiilor de detenție ale inculpatului și prin prisma rapoartelor Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante, care efectuează periodic vizite de documentare în centrele de detenție din R. Moldova, întocmesc rapoarte și recomandări.

Aceste încălcări conduc la remediul național prin reducerea pedepsei inculpatului din pedeapsa principală, eroare gravă de fapt, care nu a fost luată în considerație de prima instanță.

Prejudiciului moral încasat, în sumă de 200.000 lei, este unul exagerat de mare, or, practica judiciară constantă a Curții Supreme de Justiție, în hotărârile sale irevocabile, stabilește prejudicii morale pe acest gen de infracțiuni în mărime de până la 100.000 lei.

Mai mult, la stabilirea cuantumului despăgubirilor morale, instanța nu a ținut cont de posibilitățile materiale reale ale inculpatului și de faptul că însuși condamnarea lui constituie pentru succesorul părții vătămate o satisfacție morală.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, apelurile declarate de succesorul părții vătămate, Meleca A., și de inculpatul Condur A. au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că, la individualizarea pedepsei inculpatului, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 75, 76, 77 Cod penal și art. 364¹

alin. (8) Cod de procedură penală, de gradul de pericol social al faptei comise, care face parte din categoria celor grave, ce reprezintă un pericol social sporit, că a fost comisă în stare de ebrietate, de persoana acestuia, de circumstanțele atenuante și agravante, inclusiv de limitele de pedeapsă redusă pentru infracțiunea dată de la 2 ani 8 luni la 5 ani 4 luni, astfel că pedeapsa numită de 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, este una conformă scopului pedepsei penale îndreptate spre restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Alegațiile apărării referitor la reducerea termenului de pedeapsă inculpatului prin prisma prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, sunt neîntemeiate, deoarece ***nu au fost prezentate probe în vederea constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția*** pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței curții Europene a Drepturilor Omului.

Certificatul cu nr.7/c-354/18 din 06.07.2018, eliberat de Penitenciarul nr.13-Chișinău, nu reflectă prezența per persoană în celulele care s-a deținut inculpatul și nici condițiile de detenție.

Sunt irelevante și declarațiile persoanelor, care s-au aflat în celulele în care s-a deținut inculpatul, la care a făcut referire partea apărării, deoarece acestea nu au fost autentificate după conținut și conțin declarații absolut identice, trezind dubii în privința existenței obiective a faptelor descrise.

Criticele asupra cuantumului prejudiciului moral încasat de prima instanță de la inculpat în beneficiul succesului părții vătămate, nu sunt plauzibile.

Or, în conformitate cu prevederile art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, ținând cont de circumstanțele constatate în ședință, de gradul de vinovăție al făptuitorului, prejudiciul cauzat prin infracțiune și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea efectivă, stabilind faptul că partea vătămată are dreptul la repararea prejudiciului moral, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, având ca punct de reper practica Curții Europene, se constată că prima instanță întemeiat a concluzionat că suma de 200.000 lei este o despăgubire echitabilă pentru daune morale cauzate succesului părții vătămate, Meleca A.

5. Avocatul Eugenia Jelamschi, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului, în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, cu aplicarea art. 385 alin. (5) Cod penal, să-i fie redusă pedeapsa până la 2 ani și 5 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, fiind încasat de la inculpat în beneficiul succesului părții vătămate prejudiciul moral în mărime de 100.000 lei.

Recurenta a indicat, că instanța de apel în termeni generali și fără o motivare logică a respins solicitarea aplicării dispozițiilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală și declarațiile persoanelor care se aflau în celulă cu inculpatul, au fost prezentate instanței în original și nu era necesar să fie autentificate, iar faptul că au un conținut indentic, relevă faptul că persoanele se dețineau în aceleași condiții.

Mai mult, potrivit art. 473² alin. (2) Cod de procedură penală, constatarea condițiilor de detenție se vor efectua inclusiv prin intermediul explicațiilor/declarațiilor altor condamnați sau preveniți.

Constatarea instanței de apel că există dubii în privința faptelor descrise în declarații, precum că deținerea în detenție ar fi contrar prevederilor art. 3 CEDO, este incorectă de rând ce art. 10 alin. (3¹) Cod de procedură penală indică expres că sarcina probațiunii neaplicării torturii altor tratamente sau pedepse crude, inhumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana private de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit.

Astfel, odată ce apărarea a invocat deținerea inculpatului în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, instanța era obligată să analizeze minuțios aceste afirmații și să ofere niște raspunsuri legale, pentru a îndeplini cerința unui proces echitabil în sensul art. 6§1 din Convenție, fiindcă sarcina probațiunii neaplicării tratamentelor inumane și degradante nici nu revenea apărării.

Totodată, conform art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

La stabilirea pedepsei inculpatului, s-a ignorat că inculpatul a fost reținut de către organul de urmărire penală la 03.02.2018, ulterior a fost arestat și s-a aflat în arest până la 11.09.2018. În perioada deținerii sale inculpatul s-a aflat în Penitenciarul nr.13, Chișinău, unde condițiile de detenție sunt inumane și degradante, fiind contrare prevederilor art. 225 alin. (4) Cod de executare, deoarece inculpatul s-a deținut în celula nr.143, cu suprafața de 21 m², în care se dețineau 6 persoane, fiecărei persoane revenindu-i câte 3,5 m² de spațiu locativ, pe când acesta nu poate fi mai mic de 4 m².

Din declarațiile inculpatului, și a persoanelor deținute Samnson N., Apetrei A., Ghirișan V., Bulbocan G. și Ciudin A., se atestă faptul că celulele sunt suprapopulate, saltetele erau uzate, lipsesc spații pentru fumat, din care motiv deținuții erau nevoiți să fumeze în interiorul acestora, starea igienică este nesatisfăcătoare, blocul sanitar este situat lângă paturile de dormit și masa folosită pentru a mânca, nefiind izolat de restul celulei, lipsește sistemul de ventilare, pereții sunt acoperiți cu mușcați din cauza umedității ridicate, lenjeria se schimbă prin intermediul rudelor, sunt nevoiți să usuce hainele în celulă. În instituția dată nu se acordă asistență medicală corespunzătoare, deși există personal medical, capacitatea acestuia este limitată din lipsa aparatelor medicale de investigație și a medicamentelor.

Art. 3 al Convenției consfințește una din valorile fundamentale ale societății democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante indiferent de circumstanțe și comportamentul victimei. Articolul dat, cere statului să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul și

metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției și, având în vedere exigențele detenției, sănătatea și integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare.

Astfel, la caz, se constată încălcarea condițiilor de detenție ale inculpatului, Condur A., așa că prin prisma rapoartelor Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante, care efectuează periodic vizite de documentare în centrele de detenție din R. Moldova și în întocmesc rapoarte și recomandări, conduc la remediul național prin reducerea pedepsei inculpatului din pedeapsa principală, eroare gravă de fapt, care nu a fost luată în considerație de instanța de apel, prin prisma art.385 alin.(5) Cod de procedură penală.

În partea ce ține de respingerea cerințelor de a micșora cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare în beneficiul succesorului părții vătămate, instanța de apel evaziv a explicat faptul prin prisma practicii Curții Europene, că suma dată este o despăgubire echitabilă pentru daune morale cauzate succesorului părții vătămate.

Or, practica judiciară constantă a Curții Supreme de Justiție, în hotărârile sale irevocabile, stabilește prejudicii morale pe acest gen de infracțiuni în mărime de până la 100000 lei.

Mai mult, la stabilirea cuantumului despăgubirilor morale, instanța nu a ținut cont de posibilitățile materiale reale ale inculpatului și de faptul că însuși condamnarea acestuia constituie pentru succesorul părții vătămate Meleca A. o satisfacție morală.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 15) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Conform art. 414 alin. (1), (5), (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 415

Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, respinge sau admite apelul declarat. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea sau respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu s-a pronunțat în niciun fel, în descriptiv, asupra apelul suplimentar declarat la 23.06.2018 de către avocata Eugenia Jelamschi, lipsind cu desăvârșire în dispozitiv soluția față de acest apel (*pct. 3.2., 4. din decizie*).

Or, potrivit jurisprudenței naționale, dacă instanța de apel a judecat apelurile declarate de mai multe părți, în dispozitiv trebuie să se expună concluzia concretă asupra fiecăruia. Omiterea expunerii concluziei respective se consideră nerezolvarea fondului apelului (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 24.*);

b) concluziile instanței că: „*Alegațiile apărării referitor la reducerea termenului de pedeapsă inculpatului prin prisma prevederilor art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, sunt neîntemeiate, deoarece nu au fost prezentate probe în vederea constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția*”, contravin prevederilor art. 385 alin. (5), 10 alin. (3¹) și 29 alin. (4) Cod de procedură penală, care prescriu expres că în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv. Sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia. În cazul în care părțile invocă încălcarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XII din 24 iulie 1997, instanțele de judecată au obligația să se pronunțe motivat, în hotărârile emise, dacă a avut loc sau nu încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului;

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi cele de la f.d. 78, 79, 87, v.1, raportul de expertiză medico-legală nr.201816C0020 din 26.02.2018.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile apărării, a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează parțial hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către

instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării parțiale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În rest, decizia atacată este pasibilă menținerii, prin neatacare.

7.În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocata Jelamschi Eugenia, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018, în partea privind respingerea apelului declarat de inculpatul Condur Alexei și nepronunțarea asupra apelului suplimentar declarat de avocata Jelamschi Eugenia, și dispune rejudecarea cauzei, în partea vizată, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2018 se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea dispunerii rejudecării cauzei de către instanța de apel, fiind irevocabilă în rest.

Decizia motivată pronunțată la 15 februarie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Maria Ghervas

Victor Burduh